

## **Vyšiel zborník *Vivat akadémia Banská Štiavnica***

V týchto dňoch Slovenské banské múzeum posúva na svoje predajné miesta v expozíciách novú publikáciu. Určená je čitateľom, ktorých zaujímajú nielen dejiny Baníckej a lesníckej akadémie, ale aj tým, ktorí hľadajú informácie o ikonografii symbolov baníctva.

Publikácia je vlastne zborníkom z konferencie, ktorou si múzeum pripomenulo 250. výročie založenia Baníckej akadémie v Banskej Štiavnici a preto je i jej dominantná časť venovaná dejinám jej študijných odborov, profesorom i absolventom, všeobecne dejinám odborného školstva a tiež odkazu banskoštiavnickej akadémie súčasnej spoločnosti.

Medzi autormi príspevkov sa nenachádzajú iba historici a archivári z rôznych stredo i západoeurópskych krajín, ale napríklad aj absolventi štúdia baníctva, hutníctva a lesníctva. Mnohí z autorov sa dejinám banského školstva venujú dlhodobo a niektorých zaujal fenomén Akadémie natoľko, že si z úcty k svojej Alma mater pripravili vlastný popularizačný príspevok. Práve tieto príspevky sú dôkazom, že odkaz Baníckej akadémie žije nielen medzi bádateľmi, ale aj medzi ľuďmi pôsobiacimi v prostredí technického vysokého školstva v súčasnosti.

Zborník tvorí viac ako tridsať príspevkov, osobne ma zaujala štúdia o poľských študentoch na banskoštiavnickej akadémii (autor Jerzy Szczepanski), mikrosonda do života a diela poľského študenta Akadémie J. Mieroszewského (Andrzej J. Wójcik), ale aj príspevok o histórii a umeleckohistorickej hodnote objektu Krecsmáry – Geramb, v ktorom sa voľakedy vysokoškolská výučba začala (M. Čelková) a tiež príspevok približujúci skutočne veľkolepé oslavy „dvestovky“ Akadémie v roku 1964 (E. Kašiarová, Z. Jakab). V tejto časti zborníka sa objavuje tradičný neduh, ktorým je terminologická nekonzistentnosť. Týka sa najmä pomenovania Akadémie v jednotlivých historických obdobiach a tiež faktu, že sa rôzni autori z rôznych krajín hlásia k rôznym dátumom jej založenia. Pomocnú ruku čitateľovi pri orientovaní sa v rôznych „národných“ interpretačných rámcoch preto podáva štúdia *Založenie a počiatky Baníckej akadémie v Banskej Štiavnici, súčasný stav výskumu dejín Akadémie* jedného z editorov zborníka – doc. PhDr. M. Kamenického, CSc., ktorú sme zaradili hneď na úvod publikácie.

Príspevky o histórii a ikonografii symbolov baníctva nadväzujú na témy prezentované na výstave *Tajomstvo baníckeho kladivka a železka* (otvorenej už len do konca júla). SBM výstavu pripravilo k výročiu Akadémie a prezentuje ňou jednu veľkú „banícku“ tému, ktorá v publikačných aktivitách na Slovensku takmer nemá tradíciu. Príspevky rozširujú námety, ktoré na výstave nemohli byť z pochopiteľných dôvodov prezentované do hĺbky. Subtému o baníckych pracovných nástrojoch takto dopĺňajú hneď dva. Rozsahom minimalistický

článok G. Hebenstreita o metalografických výskumoch banických železok objasňujúci spôsob ich výroby i použitia, ktorý považujem za veľmi podnetný aj pre náš montánný výskum a druhý venujúci sa problematike nálezov a typológie banických nástrojov J. Labudu. Subtému ikonografie rozvíja H. Kolb v odbornom článku plnom ilustrácií prezentujúcom banické motívy na poštových známkach štátov, vysokých škôl a firiem, ďalej štúdia o 28 aktuálnych komunálnych erboch na Spiši konfrontovaných s historickými pečaťami autora F. Žifčáka, príspevok o banickej ikonografii na fajkách z banských miest E. Lovásovej a štúdia Z. Denkovej o reliéfnej výzdobe banických fokošov, na ktorých objavujeme množstvo rôznorodých banských činností a nástrojov.

Príspevky prešli odborným posúdením (posudky spracovali PhDr. V. Čičaj, CSc., PhDr. E. Kowalská, DrSc., PhDr. L. Hallon, CSc. a doc. PhDr. J. Darulová, CSc.) a selekciu vykonali ako posudzovatelia, tak aj editori doc. PhDr. M. Kamenický, CSc. a Mgr. Zuzana Denková. Ďalšími členmi realizačného tímu boli redaktor Ing. Karol Herian, PhD., autorka vizuálu zborníka Ing. arch. Iveta Chovanová a realizátorka grafickej úpravy obsahu Ing. arch. Lýdia Chovancová. Resumé preložil Mgr. Peter Jancsy. Publikácia by nemohla vyjsť bez finančnej podpory International Visegrad Fund a Slovenskej banskej komory. Súčasťou zborníka je i DVD nosič, na ktorom si čitatelia nájdu nielen kompletne tlačené vydanie vo farbe, ale aj nepublikované príspevky a fotodokumentáciu osláv 250. výročia Banickej akadémie.

Novú publikáciu Slovenské banské múzeum slávnostne uvedie do života až počas Salamandrových dní 2013, ale už od 4. júna si ju bude možné zakúpiť na všetkých bežných predajných miestach múzea.

**Zuzana Denková**

**SBM**